

ЗАКОН О ДЕВИЗНОМ ПОСЛОВАЊУ

(“Службени гласник Републике Српске”, бр. 96/03 и 123/06)

I - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређује се плаћање и наплаћивање између резидената и нерезидената и пренос средстава плаћања, плаћање и наплаћивање између резидената у страним средствима плаћања, куповина и продаја средстава плаћања, физички пренос средстава плаћања, рачуни резидената и нерезидената и друго девизно пословање у Републици Српској (у даљем тексту: Република).

Плаћање, наплаћивање, пренос, куповина и продаја из става 1. овог члана врше се у складу са овим законом, добрим пословним обичајима и пословним моралом.

Плаћање, наплаћивање, пренос, куповина и продаја из става 1. овог члана подлијежу девизној контроли, чији органи имају право да, ради провјере, захтијевају сву документацију о тим плаћањима, наплаћивањима, преносу, куповини и продаји, као и другу документацију неопходну за девизну контролу.

Члан 2.

Дефиниције и термини који се користе у овом закону имају сљедећа значења:

1. Резиденти су:

1) правна лица која су регистрована у Босни и Херцеговини (у даљем тексту: правна лица), осим представништава ових лица која се налазе изван Босне и Херцеговине;

2) огранци - филијале страних правних лица уписани у регистар код надлежног органа у Босни и Херцеговини;

3) предузетници - појединци, који самостално обављају дјелатност ради стицања добити и регистровани су код надлежног органа (у даљем тексту: предузетници);

4) физичка лица са пребивалиштем у Босни и Херцеговини, осим физичких лица чији привремени боравак у иностранству траје дуже од једне године;

5) физичка лица - страни држављани, који на основу дозволе за боравак, односно радне визе бораве у Босни и Херцеговини дуже од једне године;

6) државни органи и организације, дипломатска представништва у иностранству и лица запослена у тим представништвима, као и чланови њихових породица.

2. Нерезиденти

Нерезиденти су сва лица која нису наведена под појмом резидената.

3. Овлашћена банка и банка

Овлашћена банка је правно лице које је основано и послује у складу са Законом о банкама и које има овлашћење Агенције за банкарство Републике Српске (у даљем тексту: Агенција) за обављање послова са иностранством.

Банка је правно лице које је основано и послује као банка у складу са Законом о банкама и које нема овлашћење Агенције за обављање послова са иностранством.

4. Централна банка Босне и Херцеговине

Централна банка Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Централна банка) је правно лице које послује у складу са Законом о Централној банци Босне и Херцеговине и обавља пословање у складу са својим овлашћењима.

5. Средства плаћања

Средства плаћања су конвертибилне марке, домаће хартије од вриједности и страна средства плаћања.

Домаће хартије од вриједности су хартије од вриједности које емитује резидент.

Страна средства плаћања су девизе, ефективни страни новац и стране хартије од вриједности, од чега су:

- 1) девизе - потраживања у иностранству која гласе на страну валуту;
- 2) ефективни страни новац - потраживање у готовини, односно папирни или ковани новац који гласи на страну валуту;
- 3) стране хартије од вриједности - хартије од вриједности које емитује нерезидент и које гласе на страну валуту.

6. Домаћа валута

Конвертибилна марка (КМ) је домаћа валута и законито средство плаћања свих јавних и приватних обавеза и дугова у Босни и Херцеговини.

7. Инструменти плаћања

Инструменти плаћања су акредитиви, дознаке, платне картице, мјенице, чекови и други банкарски и финансијски документи наплативи у страном валути.

8. Девизно тржиште

Девизно тржиште обухвата послове куповине и продаје девиза и ефективног страног новца.

9. Мјењачки послови

Мјењачки послови су послови куповине од физичких лица и продаје тим лицима ефективног страног новца и чекова који гласе на страну валуту и могу бити уновчени у страну валуту.

10. Текући послови

Текући послови су послови закључени између резидената и нерезидената чија намјена није пренос капитала.

Плаћања и преноси по текућим пословима обухватају, без ограничења:

- 1) плаћања по основу спољнотрговинских послова, као и по другим текућим пословима са иностранством, укључујући и услуге;
- 2) плаћања на име камата на кредите и нето добит од других улагања;
- 3) плаћања дијела главнице кредита, повлачење директних инвестиција и пренос добити по основу директних инвестиција;

4) плаћања и преносе на име умјереног износа трошкова издржавања породице.

11. Капитални послови

Капитални послови су послови између резидената и нерезидената који нису текући послови са иностранством.

У капиталне послове из става 1. овог члана убрајају се и:

- директне инвестиције,
- улагања у некретнине,
- послови са хартијама од вриједности на тржишту капитала,
- послови са хартијама од вриједности на тржишту новца,
- послови са инвестиционим фондовима,
- кредитни послови,
- јемства и гаранције,
- послови по основу животног осигурања,
- једнострано преноси средстава плаћања (лични и физички).

12. Директне инвестиције

Директне инвестиције су сва улагања резидента у иностранству и нерезидента у Републици, која улагач обавља са намјером успостављања трајних економских односа и остваривања знатног утицаја на управљање правним лицем у складу са прописима о страним улагањима и прописима о спољнотрговинском пословању.

Успостављање трајних економских односа и остваривање знатног утицаја на управљање правним лицем подразумејева:

а) оснивање правног лица или повећање основног капитала правног лица у потпуном власништву улагача, оснивање дијела правног лица (филијале) или откуп већ постојећег правног лица у потпуном власништву улагача или улагање ради обављања дјелатности предузетника;

б) улагање у ново или већ постојеће правно лице ако улагач стиче 10% или више процената учешћа у основном капиталу, односно више од 10% гласачких права последице испуњења услова из става 1. ове тачке;

ц) кредите ради успостављања трајних економских односа, са роком од пет година или дужим, ако имају карактер подређеног потраживања (субординирани кредити).

13. Послови са хартијама од вриједности

Послови са хартијама од вриједности су послови на тржишту капитала и тржишту новца, као и послови са инвестиционим фондовима који нису послови у смислу директних улагања.

Хартије од вриједности којима се тргује на тржишту капитала у смислу овог закона су акције, обвезнице и друге дужничке хартије од вриједности које су емитоване у серији, са роком доспјећа дужим од једне године.

Хартије од вриједности којима се тргује на тржишту новца у смислу овог закона су хартије од вриједности емитоване у серији, са роком доспјећа до годину дана, као што су благајнички записи, комерцијални записи, сертификати о депозиту и банкарски акцепти.

14. Кредитни послови

Кредитни послови су правни послови закључени у девизама у складу са законским прописима и то између:

- резидената, у којима резидент даје, односно узима кредите у Босни и Херцеговини;
- резидената и нерезидената, у којима резидент узима кредите од нерезидента у иностранству ради обављања своје дјелатности;
- нерезидената и резидената, у којима резидент из дјелатности за коју је регистрован одобрава кредите нерезиденту.

15. Послови по основу животног осигурања

Послови по основу животног осигурања укључују плаћања премија и осигураних износа на основу уговора између осигуравајућег друштва-нерезидента и резидента као корисника, као и осигуравајућег друштва-резидента и нерезидента као корисника, у складу са прописима о осигурању имовине и лица.

16. Једностранни преноси средстава плаћања

Једностранни преноси средстава плаћања су преноси из Републике у иностранство или из иностранства у Републику, који се не заснивају на извршењу посла, између резидента - физичког лица и нерезидента физичког лица, а могу бити лични и физички.

Лични пренос средстава плаћања из Републике и у Републику укључује поклоне и помоћ, наслеђство, ренту, подмирење дуга усељеника у матичној земљи и пренос средстава исељеника у иностранство.

Физички пренос средстава плаћања је сваки пренос готовине у конвертибилним маркама, као и пренос ефективног страног новца и хартија од вриједности из Републике и у Републику.

II - ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Плаћање, наплаћивање и пренос у средствима плаћања

Члан 3.

Резиденти и нерезиденти користе девизе за плаћање иностранству, ако овим законом није друкчије одређено.

Изузетно од става 1. овог члана, Влада може прописати услове под којима резиденти и нерезиденти могу користити и ефективни страни новац за плаћање иностранству.

Члан 4.

Плаћање, наплаћивање, пренос и исплата у Републици између резидената, између резидената и нерезидената и између нерезидената врши се у домаћој валути.

Изузетно од става 1. овог члана, плаћање, наплаћивање и пренос може се вршити у девизама и ефективном страном новцу и то по основу:

- 1) отплате девизног кредита у Републици,
- 2) наплаћивања премије осигурања и исплате штете у пословима осигурања са нерезидентима, као и са резидентима који изводе инвестиционе радове и обављају привредну дјелатност у иностранству,
- 3) продаје и куповине робе са консигнационог складишта, у слободним зонама и у слободним царинским продавницама,
- 4) куповине и продаје хартија од вриједности које гласе на страну валуту,
- 5) исплате ефективног страног новца са девизне штедне књижице и девизног рачуна.

Ефективни страни новац, остварен у складу са овим законом, резидент-правно лице и предузетник је обавезан положити на свој девизни рачун код овлашћене банке, односно банке најкасније наредног радног дана.

Влада може прописати и друге основе по којима се у Републици може извршити плаћање, наплаћивање и пренос у девизама и ефективном страном новцу.

Члан 5.

Дозвољено је уговарање у девизама у Републици с тим што се плаћање и наплаћивање врши у конвертибилним маркама.

Плаћање, наплаћивање и пренос по текућим и капиталним пословима

Члан 6.

Плаћање, наплаћивање и пренос по текућим и капиталним пословима између резидената и нерезидената врши се слободно, у складу са овим законом.

Члан 7.

Плаћање, наплаћивање и пренос по текућим и капиталним пословима између резидената и нерезидената врши се преко овлашћене банке, у складу са овим законом.

Овлашћена банка не може извршити налог за плаћање, односно пренос иностранству ако такво плаћање, односно пренос није дозвољено овим законом.

Влада ће прописати услове под којима се плаћање, наплаћивање и пренос по текућим и капиталним пословима између резидената и нерезидената може вршити пребијањем, уступањем потраживања, преузимањем дуга или другим облицима.

Платним картицама не може се вршити плаћање по капиталним пословима.

Резидент - правно лице и предузетник не може извршити плаћање или издати налог за плаћање према иностранству на основу симулираног уговора или друге невјеродостојне документације, односно закључити уговор у којем није наведена стварна вриједност.

Министарство финансија Републике Српске (у даљем тексту: Министарство) прописује услове и начин плаћања, наплаћивања и преноса по текућим и капиталним пословима у средствима плаћања.

Плаћање, наплаћивање и пренос по текућим пословима

Члан 8.

Резидент који је девизе остварио у иностранству, као и резидент који је девизе пренио у иностранство, а није их употребио у иностранству, дужан је да те девизе унесе у Републику, у складу са овим законом.

Члан 9.

Резидент - правно лице и предузетник дужан је да извезену робу и извршену услугу у иностранству, као и потраживање по другом основу наплати у уговореном року, који не може бити дужи од 90 дана од дана када је роба извезена, односно услуга извршена код послова извоза по којима наплата није одгођена.

Изузетно, Влада може прописати услове под којима Министарство, на захтјев резидента, може одобрити да се наплата извезене робе и извршене услуге изврши у року дужем од 90 дана, односно дужем од рока одређеног уговором о кредиту.

Услуге извршене у ваздушном, жељезничком, друмском и ПТТ саобраћају наплаћују се у роковима и по поступцима прописаним међународним уговором.

Наплата по основу извезене робе и извршених услуга, у оквиру привредне дјелатности у слободним царинским зонама, обавља се у складу с прописима који уређују ову дјелатност.

Члан 10.

Резидент - правно лице дужан је да добит остварену по основу извођења инвестиционих радова у иностранству, као и девизе које је, у складу са гарантним роковима, наручилац инвестиционих радова задржао као гаранцију за исправност извршених радова, унесе у Републику у року од осам радних дана од дана завршетка инвестиционих радова, односно од истека гарантног рока.

Члан 11.

Резидент - правно лице и предузетник дужан је да добит остварену по основу обављања привредне дјелатности у иностранству коју не искористи за намјене утврђене прописима о спољнотрговинском пословању унесе у Републику, у року од осам радних дана од дана исказивања добити.

Члан 12.

Даном наплате сматра се:

1. дан када су девизе уплаћене у корист рачуна овлашћене банке,
2. дан када је извршено царинење робе, односно извршена услуга, којом се наплаћује извоз.

Ако је резиденту - правном лицу или предузетнику одобрено држање девиза у иностранству, даном наплате сматра се дан када су девизе одобрене на рачуну тог лица у иностранству.

Члан 13.

Резидент - правно лице и предузетник може плаћати само увезену робу и извршену услугу.

Ако резидент из става 1. овог члана унапријед плати робу и услугу дужан је да унапријед плаћену робу увезе, односно унапријед плаћену услугу реализује у уговореном року, који не може бити дужи од 60 дана од дана извршеног плаћања.

Ако резидент из ст. 1. и 2. овог члана унапријед плаћену робу и услугу у иностранству не увезе у предвиђеном року, дужан је да изврши повраћај плаћеног износа девиза, у року од осам радних дана од истека уговореног рока.

Изузетно од одредби става 1. овог члана, Влада може прописати услове под којима Министарство, на захтјев резидента, може одобрити да се увоз унапријед плаћене робе и услуге изврши у року дужем од 60 дана.

Услуге извршене у ваздушном, жељезничком, друмском и ПТТ саобраћају плаћају се у роковима и по поступцима прописаним међународним уговором.

Плаћање увоза робе и услуга у оквиру привредне дјелатности у слободним царинским зонама врши се у складу с прописима којима се уређује ова дјелатност.

Плаћање, наплаћивање и пренос по капиталним пословима

Члан 14.

Резиденти могу слободно вршити плаћање и пренос капитала по основу стицања, продаје и ликвидације директних инвестиција у иностранству само ако је тај посао регистрован и извршен у складу са прописима који регулишу спољнотрговинско пословање.

Нерезиденти могу слободно вршити плаћање и пренос капитала по основу стицања, продаје и ликвидације директних инвестиција у Републици, ако је тај посао регистрован и извршен у складу са Законом о страним улагањима важећим у Републици.

Члан 15.

Резидент не може вршити плаћање и пренос средстава ради стицања власништва над некретнинама у иностранству, осим ако законом или међународним уговором није друкчије прописано.

Одредба из става 1. овог члана не односи се на резиденте - државне органе и организације, дипломатска представништва у иностранству и лица запослена у тим представништвима, као и на чланове њихових породица.

Нерезидент не може вршити плаћање ради стицања власништва над некретнинама у Републици, осим ако законом или међународним уговором није друкчије прописано.

Забрана из става 1. овог члана не односи се на нерезидента - физичко лице које привремено борави у иностранству дуже од једне године.

Члан 16.

Резиденти-правна лица могу вршити плаћање ради куповине иностраних хартија од вриједности на иностраним и домаћим тржиштима капитала, само ако је та куповина извршена преко овлашћених учесника на тржишту хартија од вриједности у Републици или преко страног учесника на иностраном тржишту капитала, а у складу са прописима о хартијама од вриједности, међународним уговорима и другим посебним прописима.

Резиденти-физичка лица могу вршити плаћање ради куповине иностраних хартија од вриједности на иностраним и домаћим тржиштима капитала, само ако је та куповина извршена преко овлашћених учесника на тржишту хартија од вриједности у Републици, а у складу са прописима о хартијама од вриједности, међународним уговорима и другим посебним прописима.

Нерезиденти могу вршити плаћање ради куповине домаћих хартија од вриједности, само ако је та куповина извршена преко овлашћених учесника на тржишту хартија од вриједности у Републици, а у складу са прописима о хартијама од вриједности, страним улагањима и другим важећим прописима.

Члан 17.

Резиденти могу вршити плаћање ради куповине иностраних краткорочних хартија од вриједности на иностраним и домаћим тржиштима новца само ако је та куповина извршена преко овлашћених учесника на тржишту хартија од вриједности у Републици, а у складу са важећим прописима.

Нерезиденти могу, у складу са прописима који уређују пословање са краткорочним хартијама од вриједности и другим важећим прописима, вршити плаћање ради куповине домаћих краткорочних хартија од вриједности.

Члан 18.

Улагања у иностране инвестиционе фондове могу се вршити у складу са прописима којима је регулисано пословање са хартијама од вриједности на тржишту капитала.

Члан 19.

Плаћање и наплаћивање по кредитним пословима је слободно само ако је закључено у складу са законом.

Овлашћена банка не може резиденту одобрити кредит у девизама, осим резиденту - правном лицу и предузетнику за плаћање увоза робе и услуга из иностранства.

Одобрени девизни кредит у Републици може се отплаћивати у девизама.

Забрањено је резидентима - правним лицима и предузетницима међусобно одобравање девизних кредита.

Резидент - правно лице и предузетник обавезан је финансијске кредите из иностранства користити преко овлашћене банке.

Кредитирање у домаћој валути између резидента и нерезидента није дозвољено.

Члан 20.

Резидент - физичко лице не може плаћати премију осигурања живота у иностранству нерезиденту - осигуравајућем друштву, осим ако другим законом није другачије прописано.

Члан 21.

Резидент - друштво за осигурање имовине и лица наплаћује премије осигурања од резидената у конвертибилним маркама, а од нерезидената у девизама, ефективном страном новцу и конвертибилним маркама.

Друштво из става 1. овог члана исплаћује штету резидентима у конвертибилним маркама, а нерезидентима у конвертибилним маркама, односно девизама и ефективном страном новцу.

Изузетно од одредаба ст. 1. и 2. овог члана, резидент - друштво за осигурање имовине и лица може наплатити премију осигурања и исплатити штету у девизама резидентима по основу извођења инвестиционих радова и других дјелатности у иностранству.

Код куповине на кредит у иностранству може се уговорити наплата премије у девизама и исплата штете нерезиденту у девизама.

Члан 22.

Лични и физички пренос страних средстава плаћања и домаће валуте врши се у складу са овим законом.

Влада прописује услове и начин личних и физичких преноса страних средстава плаћања и домаће валуте.

Девизни рачуни и рачуни у конвертибилним маркама резидената и нерезидената у Републици и иностранству

Члан 23.

Овлашћена банка не може држати девизе на рачунима код нерезидената, осим код страних банака.

Овлашћена банка, односно банка не може девизе у Републици држати код другог резидента, осим код друге овлашћене банке и Централне банке.

Члан 24.

Резидент - правно лице и предузетник дужан је да девизе држи на свом девизном рачуну код овлашћене банке, односно банке или да их прода тој банци.

Резидент може имати девизне рачуне код банке у иностранству за извршавање текућих и капиталних трансакција у складу са овим законом.

Резидент - државни орган и организација може имати девизне рачуне код овлашћене банке и Централне банке.

Резидент - физичко лице може девизе држати на свом девизном рачуну код овлашћене банке, односно банке и средствима на рачуну слободно располагати и подизати ефективни страни новац.

Влада прописује услове и начин отварања девизних рачуна у иностранству.

Члан 25.

Девизе остварене у складу са овим законом, нерезидент може држати на девизном рачуну код овлашћене банке, односно банке или их може продати тој банци.

Нерезидент не може на рачуну код овлашћене банке, односно банке држати конвертибилне марке које није остварио наплаћивањем по текућим или капиталним пословима дозвољеним овим законом.

Нерезидент не може од овлашћене банке, односно банке купити девизе у износу већем од износа противвриједности домаће валуте остварене у складу са овим законом.

Члан 26.

Није дозвољен трансфер средстава са девизног рачуна и рачуна у конвертибилним маркама код овлашћене банке, односно банке оног нерезидента који није измирио све пореске, царинске и друге обавезе према Републици из тог посла.

Члан 27.

Овлашћена банка, односно банка дужна је при отварању девизних рачуна, рачуна у домаћој валути и девизних штедних књижица утврдити идентитет резидената и нерезидената и поступити у складу са Законом о спречавању прања новца.

Овлашћена банка, односно банка дужна је да обезбиједи тајност података о девизним рачунима, те да их чува у складу са законским прописима.

Члан 28.

Министарство може прописати услове и начин под којима овлашћена банка, односно банка, отвара рачуне резидента и нерезидента.

III - ДЕВИЗНО ТРЖИШТЕ И КУРС КОНВЕРТИБИЛНЕ МАРКЕ

Члан 29.

Девизно тржиште, у смислу овог закона, чине сви послови куповине и продаје девиза и ефективног страног новца у Републици који се врше непосредно:

- између Централне банке, с једне стране и овлашћених банака, односно банака и других лица, с друге стране;
- између овлашћених банака, односно банака и резидената, као и између овлашћених банака, односно банака и нерезидената;
- између овлашћених банака, односно банака;
- између овлашћених банака и банака;
- између овлашћених банака, односно банака и резидената који имају овлашћење за обављање мјењачких послова.

Члан 30.

Забрањена је куповина и продаја девиза и ефективног страног новца у Републици изван девизног тржишта.

Члан 31.

Овлашћене банке, односно банке на девизном тржишту купују и продају девизе и ефективни страни новац у своје име и за свој рачун, у своје име а за рачун резидената и нерезидената и у име и за рачун резидената и нерезидената.

Овлашћене банке могу на страним девизним тржиштима куповати и продавати девизе и ефективни страни новац.

Члан 32.

На девизном тржишту могу се куповати и продавати девизе и ефективни страни новац промтно и на термин.

Промптна куповина, односно продаја девиза и ефективног страног новца је куповина, односно продаја девиза и ефективног страног новца са роком извршења одмах, односно најкасније у року од два радна дана.

Терминска куповина, односно продаја девиза и ефективног страног новца је куповина, односно продаја девиза и ефективног страног новца која се врши у року који је дужи од два радна дана од закључивања уговора.

Члан 33.

Мјењачке послове могу обављати овлашћене банке, банке, као и резиденти - друга правна лица и предузетници који имају овлашћење Министарства и регистровани су за обављање мјењачких послова (у даљем тексту: мјењачи).

Влада прописује услове и начин обављања мјењачких послова и услове за издавање овлашћења.

Члан 34.

Домаћа валута је конвертибилна марка (КМ).

Званични курс конвертибилне марке одређује Централна банка у складу са Законом о Централној банци Босне и Херцеговине.

Члан 35.

Куповина и продаја конвертибилне марке за евро врши се по курсу и условима одређеним Законом о Централној банци Босне и Херцеговине, а курс конвертибилне марке према осталим страним валутама формира се слободно у складу са понудом и тражњом на девизном тржишту, уколико Централна банка другачије не одреди.

Овлашћене банке, односно банке дужне су јавно истицати и објављивати курсеве по којима купују и продају девизе и ефективни страни новац.

Члан 36.

За потребе књиговодства и статистике примјењује се званични средњи курс конвертибилне марке.

За обрачун царине и других увозних дажбина и таксе примјењује се званични средњи курс конвертибилне марке, а у складу са законом којим се уређују царине.

IV - ФИЗИЧКИ ПРЕНОС СРЕДСТАВА ПЛАЋАЊА

Члан 37.

Уношење ефективног страног новца, платних картица и чекова које гласе на страну валуту у Републику је слободно.

Слободно је изношење платних картица у иностранство.

Изношење и уношење конвертибилне марке

Члан 38.

Влада прописује износ конвертибилних марака који резиденти и нерезиденти - физичка лица могу износити из Републике и уносити у Републику, као и услове под којима овлашћена банка може износити конвертибилне марке из Републике.

Уношење и изношење ефективног страног новца, чекова и хартија од вриједности

Члан 39.

Влада прописује износ ефективног страног новца и страних чекова које резидент - физичко лице може износити из Републике, услове и начин изношења хартија од вриједности, као и услове под којима овлашћена банка може износити из Републике ефективни страни новац и хартије од вриједности.

Влада прописује услове по којима нерезидент може износити у иностранство ефективни страни новац и хартије од вриједности које је стекао у складу са законом.

Члан 40.

Ефективни страни новац, чекове, хартије од вриједности и конвертибилне марке, које су органи контроле привремено одузели уз издавање потврде и покретања поступка због основане сумње да је извршен прекршај или кривично дијело, дужни су да депонују, до окончања поступка на посебан привремени рачун Министарства, Републичког девизног инспектората (у даљем тексту: Инспекторат) који је отворен уз сагласност Трезора Републике или да их ставе у депо код овлашћене банке у року од два радна дана од дана њиховог одузимања.

Спречавање прања новца

Члан 41.

Резиденти и нерезиденти дужни су приликом преласка државне границе царинском органу пријавити свако уношење, односно изношење ефективног страног новца, конвертибилних марака и хартија од вриједности у вриједности која прелази износе које пропише Влада.

Обавеза из става 1. овог члана односи се и на представника, одговорно лице или пуномоћника, који преко државне границе за правно лице или предузетника преноси ефективни страни новац, конвертибилне марке и хартије од вриједности.

V - ИЗВЈЕШТАВАЊЕ

Члан 42.

Агенција, односно надлежни државни орган прописује, у оквиру своје надлежности, овлашћеним банкама, банкама, резидентима и нерезидентима обавезу извјештавања о обављању девизних послова из овог закона, као и начин тог извјештавања.

Обавезници извјештавања из става 1. овог члана дужни су да без одлагања Агенцији, односно другом надлежном државном органу омогуће увид у пословне књиге и ставе на располагање другу потребну документацију.

Члан 43.

Влада, ради доношења економске политике, утврђује пројекцију платног биланса Републике и преко надлежних органа прати њено остварење.

VI - ДЕВИЗНА КОНТРОЛА

Члан 44.

Контролу девизног пословања које је уређено овим законом и прописима донијетим на основу овог закона врше Инспекторат, Агенција и царински органи.

Члан 45.

Агенција врши контролу обављања послова с иностранством овлашћених банака, банака, мјењача, као и контролу девизног пословања резидената и нерезидената који су са овлашћеном банком, банком, односно мјењачем повезани имовинским, управљачким и пословним односима.

Члан 46.

Контролу девизног пословања резидената и нерезидената врши Инспекторат. Инспекторат врши контролу девизног пословања лица из члана 45. овог закона ако су повезана имовинским, управљачким и пословним односима са лицима из става 1. овог члана.

Надлежни државни орган прописује начин вршења контроле девизног пословања из става 1. овог члана.

Члан 47.

Царински орган врши контролу изношења из Републике и уношења у Републику ефективног страног новца, конвертибилних марака, чекова, хартија од вриједности у путничком, робном и поштанском саобраћају.

Члан 48.

Царински орган, уз издавање потврде, може на граничном прелазу привремено одузети од резидената и нерезидената износ конвертибилних марака и ефективног страног новца, чекова и хартија од вриједности које гласе на страну валуту који прелази износ који пропише Влада.

Члан 49.

Органи контроле дужни су да сарађују у вршењу девизне контроле и да стављају на располагање податке, налазе и информације којима располажу а потребни су за вршење девизне контроле, као и да, по потреби, ангажују друге надлежне органе.

Члан 50.

Резиденти и нерезиденти који подлијежу девизној контроли дужни су да органима овлашћеним за вршење девизне контроле омогуће несметано обављање контроле, увид у пословање и да им, на њихов захтјев, ставе на располагање или доставе потребну документацију и пруже тражене податке.

Обавезе из става 1. овог члана односе се и на представништва и организационе дијелове резидента која обављају привредну дјелатност у иностранству.

Ако лица из ст. 1. и 2. овог члана не обезбиједје услове за вршење контроле на начин из става 1. овог члана, инспектор је дужан да од надлежног органа одмах затражи предузимање мјера ради стварања услова за вршење контроле.

Члан 51.

Ако инспектор вршењем девизне контроле утврди незаконитост или неправилност у вршењу девизних или спољнотрговинских послова, донијеће рјешење којим наређује да се отклоне утврђене незаконитости или неправилности, односно да се наређене мјере изврше, одредиће рок у коме се то мора извршити и предузеће друге мјере предвиђене законом.

Против рјешења из става 1. овог члана може се изјавити жалба директору Инспектората.

Орган из става 2. овог члана може, на захтјев резидента и нерезидента, одложити извршење рјешења из става 1. овог члана. Против рјешења којим се одбија одлагање извршења рјешења из става 1. овог члана не може се изјавити жалба.

У поступку и предузимању радњи у вршењу девизне контроле, примјењују се одредбе закона којим се уређује општи управни поступак, ако законом није друкчије одређено.

Члан 52.

Ако је прописима предвиђена заштитна мјера, односно мјера безбједности одузимања предмета у вези с извршеним кривичним дјелом или прекршајем, овлашћено лице може у вршењу девизне контроле привремено одузети предмете ако постоји основана сумња да су њима извршени кривично дјело или прекршај, да су били намијењени за извршење, или да су настали извршењем кривичног дјела, односно прекршаја.

О одузетим предметима инспектор, односно овлашћено лице издаје потврду.

Члан 53.

Прекршајни поступак у првом степену води и рјешење доноси Комисија за прекршаје коју именује директор Инспектората. Комисија има три члана и води прекршајни поступак у складу са Законом о прекршајима и овим законом.

Против рјешења из става 1. овог члана може се изјавити жалба Вијећу за прекршаје, које именује министар финансија од запослених радника из Министарства и Инспектората.

Члан 54.

Рјешење из члана 53. овог закона доставља се на извршење надлежном органу или организацији.

Надлежни орган или организација су дужни обавијестити Инспекторат о извршењу рјешења из става 1. овог члана.

VIII - КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

1. Кривична дјела

Члан 55.

Ко се неовлашћено бави куповином или продајом ефективног страног новца или организује мрежу препродаваца или посредника, а вриједност прометованог ефективног

страног новца прелази износ од 50.000 КМ, казниће се новчаном казном или казном затвора до три године.

Члан 56.

Одговорно лице које склапањем уговора, организовањем посла или на други начин остварује за правно лице куповину, продају или посредује у куповини или продаји ефективног страног новца противно овом закону или у правном лицу организује мјењачке послове без дозволе Министарства, а износ прометованог ефективног страног новца прелази износ од 50.000 КМ, казниће се новчаном казном или казном затвора од шест мјесеци до пет година.

2. Прекршаји

Члан 57.

Новчаном казном од 1.500 КМ до 17.000 КМ казниће се за прекршај овлашћена банка, банка, државни орган и организација, резидент - правно лице и нерезидент - правно лице:

1. ако девизе користи супротно одредбама овог закона (члан 3. став 1.);
2. ако ефективни страни новац користи супротно прописима Владе (члан 3. став 2.);
3. ако плаћање, наплаћивање, пренос и исплату у Републици врши супротно одредбама овог закона (члан 4. став 1.);
4. ако плаћања и наплаћивања по текућим и капиталним пословима не врши преко овлашћене банке (члан 7. став 1.);
5. ако изврши налог за плаћање, односно пренос иностранству, а такво плаћање, односно пренос нису дозвољени овим законом (члан 7. став 2.);
6. ако плаћање, наплаћивање и пренос по текућим и капиталним пословима изврши пребијањем, уступањем потраживања, преузимањем дуга и другим облицима супротно прописима Владе (члан 7. став 3.);
7. ако плаћање по капиталним пословима врши платним картицама (члан 7. став 4.);
8. ако врши плаћање или издаје налог за плаћање према иностранству на основу симулираног уговора или друге невјеродостојне документације, закључује уговор у коме није наведена стварна вриједност (члан 7. став 5.);
9. ако плаћања, наплаћивања и пренос по текућим и капиталним пословима не врши на начин како је пописало Министарство (члан 7. став 6.);
10. ако девизе које је остварио у иностранству, као и девизе које је пренио у иностранство, а није их употребио у иностранству не унесе у Републику у складу са овим законом (члан 8.);
11. ако извезену робу и извршену услугу у иностранству не наплати у прописаном року (члан 9.);
12. ако добит остварену по основу извођења инвестиционих радова у иностранству, као и девизе које је у складу са гарантним роковима, наручилац инвестиционих радова задржао као гаранцију за исправност извршених радова, не унесе у Републику у року од осам

радних дана од дана извршења инвестиционих радова, односно дана истека гарантног рока (члан 10.);

13. ако добит остварену по основу обављања привредне дјелатности у иностранству не унесе у Републику у складу са овим законом (члан 11.);

14. ако унапријед плаћену робу и услуге не увезе у прописаном року (члан 13.);

15. ако резиденти, односно нерезиденти плаћање и пренос капитала по основу стицања, продаје и ликвидације директних инвестиција у иностранству врше супротно одредби члана 14. овог закона (члан 14.);

16. ако резидент, односно нерезидент плаћање и пренос средстава ради стицања власништва над некретнинама у иностранству врши супротно одредби члана 15. овог закона (члан 15.);

17. ако плаћање ради куповине иностраних хартија од вриједности на иностраним и домаћим тржиштима капитала врши супротно одредби члана 16. став 1. (члан 16. став 1.);

18. ако плаћање ради куповине домаћих хартија од вриједности врши супротно одредби члана 16. став 3. овог закона (члан 16. став 3.);

19. ако плаћање ради куповине иностраних краткорочних хартија од вриједности на иностраним и домаћим тржиштима новца врши супротно одредби члана 17. став 1. овог закона (члан 17. став 1.);

20. ако плаћање врши ради куповине домаћих краткорочних хартија од вриједности супротно овом закону (члан 17. став 2.);

21. ако врши улагања у иностране инвестиционе фондове супротно члану 18. (члан 18.);

22. ако овлашћена банка одобри кредит супротно одредби члана 19. став 2. овог закона (члан 19. став 2.);

23. ако међусобно одобравају девизне кредите (члан 19. став 4.);

24. ако финансијске кредите из иностранства не користе преко овлашћене банке (члан 19. став 5.);

25. ако резиденти и нерезиденти врше кредитирање у домаћој валути (члан 19. став 6.);

26. ако овлашћена банка не држи девизе на рачунима у складу са законом (члан 23.);

27. ако девизе не држи на девизном рачуну код овлашћене банке, односно банке (члан 24. став 1.);

28. ако има девизне рачуне код банке у иностранству супротно пропису Владе (члан 24. став 2.);

29. ако има девизне рачуне код банке супротно одредби члана 24. став 3. (члан 24. став 3.);

30. ако девизе остварене у складу са овим законом не држи код овлашћене банке, односно банке (члан 25. став 1.);

31. ако држи на рачуну код овлашћене банке, односно банке конвертибилне марке које није остварио наплаћивањем по текућим и капиталним пословима дозвољеним овим законом (члан 25. став 2.);

32. ако од овлашћене банке, односно банке купи девизе у износу већем од износа противвриједности конвертибилне марке коју оствари у складу са овим законом (члан 25. став 3.);

33. ако врши трансфер средстава са девизног рачуна и рачуна конвертибилне марке прије измирења свих обавеза према Републици из тог посла (члан 26.);

34. ако овлашћена банка, односно банка не обезбиједи тајност података (члан 27. став 2.);

35. ако купи или прода девизе или ефективни страни новац изван девизног тржишта (члан 30.);

36. ако мјењачке послове обавља супротно одредбама члана 33. овог закона (члан 33.);

37. ако куповину и продају конвертибилне марке за евро изврши по курсу и условима супротно одредбама члана 35. став 1. овог закона (члан 35. став 1.);

38. ако јавно не истакне и објави курсеве по којима купује и продаје девизе и ефективни страни новац (члан 35. став 2.);

39. ако за потребе књиговодства, статистике, обрачуна царине и других увозних дажбина не примјењује курс из члана 36. овог закона (члан 36.);

40. ако конвертибилне марке износи из Републике супротно пропису Владе (члан 38.);

41. ако из Републике износи ефективни страни новац, стране чекове и хартије од вриједности супротно пропису Владе (члан 39.);

42. ако привремено одузети ефективни страни новац, чекове и хартије од вриједности и конвертибилне марке не депонује на привремени рачун Инспектората или их не стави у депо код овлашћене банке (члан 40.);

43. ако не пријави царинику свако уношење, односно изношење ефективног страног новца, конвертибилних марака и хартија од вриједности у вриједности која прелази износе прописане законом који уређује спречавање прања новца (члан 41. став 1.);

44. ако не поступи у складу са прописаном обавезом извјештавања (члан 42. став 1.);

45. ако Агенцији, односно другом надлежном органу не омогући увид у пословне књиге и не стави им на располагање другу потребну документацију (члан 42. став 2.);

46. ако не омогући несметано обављање контроле, увид у пословање, те не стави на располагање потребну документацију и пружи тражене податке (члан 50.).

За радње из става 1. овог члана казниће се за прекршај и одговорно лице у резиденту или нерезиденту - правном лицу, као и одговорно лице у овлашћеној банци, односно банци новчаном казном од 300 КМ до 1.700 КМ.

За радње из става 1. овог члана казниће се за прекршај и одговорно лице у државном органу новчаном казном од 300 КМ до 1.700 КМ.

Новчаном казном у двоструком износу конвертибилних марака противвриједности девиза, односно робе и услуга казниће се за прекршај резидент - правно лице и предузетник

ако за робу, односно услугу плаћену унапријед не изврши повраћај плаћеног износа девиза у року од осам радних дана од дана истека прописаног рока.

За радње из става 1. овог члана казниће се за прекршај резидент - физичко лице и нерезидент - физичко лице новчаном казном од 300 КМ до 1.500 КМ.

За радње из става 1. овог члана, поред новчане казне, може се изрећи и заштитна мјера забране обављања дјелатности за резидента - правно лице у трајању од три мјесеца до једне године.

Члан 58.

Новчаном казном од 1.000 КМ до 15.000 КМ казниће се за прекршај резидент - правно лице и нерезидент - правно лице:

1. ако не положи ефективни страни новац на свој девизни рачун код овлашћене банке, односно банке (члан 4. став 3.);
2. ако наплату премије осигурања, односно премије реосигурања или исплату штете врши супротно одредбама овог закона (члан 21.);
3. ако у одређеном року не поступи по рјешењу инспектора (члан 51. став 1.);
4. ако не изврши рјешење надлежног републичког органа (члан 54.).

За радње из става 1. овог члана казниће се за прекршај и одговорно лице у резиденту или нерезиденту - правном лицу новчаном казном од 200 КМ до 1.500 КМ.

За радње из става 1. овог члана казниће се за прекршај и одговорно лице у државном органу новчаном казном од 200 КМ до 1.500 КМ.

За радње из става 1. овог члана, поред новчане казне, може се изрећи и заштитна мјера забране обављања дјелатности за резидента - правно лице у трајању од три мјесеца до једне године.

Члан 59.

Новчаном казном од 500 КМ до 9.000 КМ казниће се за прекршај резидент и нерезидент - предузетник за радње из чл. 57. и 58. овог закона.

За радње из става 1. овог члана, поред новчане казне, може се изрећи и заштитна мјера забране обављања дјелатности у трајању од три мјесеца до једне године за резидента - предузетника.

Члан 60.

Новчаном казном од 300 КМ до 1.500 КМ казниће се за прекршај резидент - физичко лице:

1. ако супротно члану 4. плаћа и наплаћује у девизама и ефективном страном новцу у Републици (члан 4.);
2. ако плаћање ради куповине иностраних хартија од вриједности на иностраним и домаћим тржиштима капитала врши супротно одредби члана 16. став 2. (члан 16. став 2.);
3. ако плаћа премију осигурања живота у иностранству нерезиденту - осигуравајућем друштву (члан 20.);
4. ако супротно пропису Владе врши физички и лични пренос средстава (члан 22.);

5. ако има отворен девизни рачун код банке у иностранству супротно условима прописаним од стране Владе (члан 24. став 5.);

6. ако купи и прода девизе или ефективни страни новац у Републици изван девизног тржишта (члан 30.);

7. ако супротно прописима Владе покуша да изнесе или ако изнесе, односно покуша да унесе или ако унесе конвертибилне марке (члан 38.);

8. ако супротно пропису Владе покуша да изнесе или ако изнесе у иностранство ефективни страни новац и хартије од вриједности стечене у складу са законом (члан 39. став 2.);

9. ако не пријави царинику уношење, односно изношење готовине у домаћој и страниој валути, чекова и других хартија од вриједности у износу изнад прописаног законом који уређује спречавање прања новца (члан 41.).

Новчаном казном из става 1. овог члана казниће се за прекршај и нерезидент - физичко лице ако супротно члану 4. овог закона плаћа и наплаћује у девизама и у ефективном страном новцу у Републици, ако купи и прода девизе или ефективни страни новац изван девизног тржишта (члан 30.), и ако супротно пропису Владе покуша да изнесе или изнесе у иностранство ефективни страни новац и хартије од вриједности стечене у складу са законом (члан 39. став 2.).

Члан 61.

За прекршаје из чл. 57. до 60. овог закона, поред новчане казне, изрећи ће се и заштитна мјера одузимања предмета који су употријебљени или су били намијењени за извршење прекршаја или који су настали извршењем прекршаја.

Предмети из става 1. овог члана могу се одузети и ако нису својина учиниоца прекршаја или њима не располаже учинилац прекршаја.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, може се извршити дјелимично одузимање предмета који су употријебљени или су били намијењени за извршење прекршаја или који су настали извршењем прекршаја ако побуде или друге околности под којима је прекршај извршен указују да није оправдано да се предмет одузме у цјелини.

Члан 62.

Новчане казне, имовинска корист и средства плаћања, као и средства остварена продајом предмета који су употријебљени или били намијењени за извршења кривичног дјела или прекршаја или који су настали извршењем кривичног дјела или прекршаја уплаћују се на рачун јавних прихода буџета Републике.

Ефективни страни новац, девизе и остала средства плаћања која су одузета као предмет извршења кривичног дјела или прекршаја уплаћују се на рачун јавних прихода бухета Републике.

IX - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 63.

Агенција може прописати услове које банка мора испунити ради добијања овлашћења за обављање послова са иностранством.

Члан 64.

Начин исплате обавеза према грађанима по основу старе девизне штедње, коју су грађани положили на девизне рачуне и девизне штедне књижице код банака, а које се преносе на Републику по Закону о почетном билансу стања у поступку приватизације државног капитала у банкама, регулисаће се посебним законом.

Члан 65.

Поступци започети до ступања на снагу овог закона окончаће се по одредбама закона који је важио у вријеме извршења дјела.

Члан 66.

Прописе за спровођење овог закона донијеће надлежни органи у року од 90 дана од дана ступања на снагу закона.

Члан 67.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о девизном пословању (“Службени гласник Републике Српске”, број 15/96) и Закон о измјенама и допунама Закона о девизном пословању (“Службени гласник Републике Српске”, број 10/97).

Члан 68.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у “Службеном гласнику Републике Српске”.

Број: 01-1013/03 од 6. новембра 2003. године и

Број: 01-1510/06 од 28. новембра 2006. године